

[Time: Three Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.
3. Use of map stencils is allowed.
4. Draw suitable diagrams, maps and charts wherever necessary.

Q.1 What is Regional planning? Describe various problems associated with regional planning.

OR

- a) Describe the relationship of regional planning with Geography.
- b) Explain the role of survey in regional planning.

Q.2 What is a 'Planning Region'? Explain the need and characteristics of planning regions?

OR

- a) Discuss the concepts and types of regions.
- b) Describe Perroux's Growth Pole Theory.

Q.3 Elaborate the concept of 'Development'. Describe various indication of development.

OR

- a) Discuss the model proposed by Roster.
- b) Describe various strategies for regional development.

Q.4 Write an essay on the 'changing Planning Mechanism of India' with reference to India.

OR

- a) Write a note on 'Multi level Planning' in India.
- b) Explain the failure of five year planning in India.

Q.5 Explain the nature of metropolitan planning with refer to the modern metropolitan region.

OR

- a) Write a note on backward area development programme.
- b) Describe problems of urban fringe of the Indian cities.

मराठी रुपांतर

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

- सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील संख्या पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. नकाशा स्टेनसिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.
४. आवश्यकतेनुसार योग्य आकृत्या, नकाशे आणि तक्ते काढावेत.

प्र.१ प्रादेशिक नियोजन म्हणजे काय? प्रादेशिक नियोजनाशी संबंधित विविध समस्यांचे वर्णन करा.

किंवा

- अ) प्रादेशिक नियोजन आणि भूगोल यांमधील संबंधांचे वर्णन करा.
ब) प्रादेशिक नियोजनमधील सर्वेक्षणाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.२ 'नियोजन प्रदेश' म्हणजे काय? नियोजन प्रदेशांची गरज आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

- अ) प्रदेश संकल्पना आणि त्याचे प्रकार यांची चर्चा करा.
ब) पेरॉक्स 'वृद्धी-धृव' सिद्धांताचे वर्णन करा.

प्र.३ 'विकास' ही संकल्पना विषद करा. विकासाच्या विविध निर्देशकांचे वर्णन करा.

किंवा

- अ) रोस्टोने प्रस्तावित केलेल्या प्रतिमानाची चर्चा करा.
ब) प्रादेशिक विकासाच्या विविध योजनांचे वर्णन करा.

प्र.४ निती आयोगाच्या संदर्भासहित 'भारतातील बदलती नियोजन यंत्रणा' या विषयावर निबंध लिहा.

किंवा

- अ) भारतातील 'बहुस्तरीय नियोजन' या विषयावर टीप लिहा.
ब) भारतातील पंचवार्षिक योजनांच्या अपयशाचे स्पष्टीकरण करा.

प्र.५ मुंबई महानगरीय प्रदेशाच्या संदर्भात महानगरीय नियोजनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

- अ) मागासक्षेत्र विकास कार्यक्रमांवर टीप लिहा.
ब) भारतीय शहरांच्या नागरी परिक्षेत्रांच्या समस्यांचे वर्णन करा.
